

An aerial photograph of a vast, calm lake surrounded by dense green forests. The water reflects the sky and the surrounding trees. In the distance, a small bridge or pier is visible across the lake. The overall scene is peaceful and natural.

RAKENTEELLINEN SOSIAALITYÖ

Vuosikertomus 2024

Sisällysluettelo

1. RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TAUSTAA.....	3
1.1 Mitä rakenteellinen sosiaalityö on	3
1.2 Rakenteellinen sosiaalityö laissa	3
2. RAKENTEELLINEN SOSIAALITYÖ ETELÄ-SAVON HYVINVOINTIALUEELLA	4
2.1 Rakenteellinen sosiaalityö organisaatorakenteessa	5
2.2 Kestävän kasvun Eloisa -hanke.....	6
2.3 Rakenteellisen sosiaalityön vuosi 2024 Eloisassa	7
3. ELOISAN RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TYÖRYHMÄ..	8
4. RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TIEDONTUOTANNON TAVAT	9
4.1 Sosiaalinen raportointi	10
4.2 Sosiaalisen raportoinnin prosessi.....	12
4.3 Sosiaaliset raportit Eloisassa vuonna 2024.....	13
5. ASUNNOTTOMUUS JA PALVELUAUKOT ETELÄ-SAVOS- SA.....	16
5.1 Asunnottomuus Etelä-Savossa	17
5.2 Asunnottomuutta koskeva lainsäädäntö.....	18
5.3 Asunnottomuus ja asunnottoman tuen tarpeet.....	21
6. RAKE(agentti) VERKOSTO	23
6.1 Blogit, somejulkaisut ja koulutukset	24

1. RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TAUSTAA

1.1 Mitä rakenteellinen sosiaalityö on?

Rakenteellinen sosiaalityö on sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottamista

asiakkaiden tarpeista, asiakkaiden tarpeiden yhteiskunnallisista yhteyksistä ja asiakkaiden tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista.

Rakenteellinen sosiaalityö on lisäksi tavoitteelliset toimia ja toimenpide-ehdotuksia sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä hyvinvointialueen asukkaiden asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi.

Näiden lisäksi rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu sosiaalihuollon asiantuntemuksen tuominen osaksi hyvinvointialueen muiden toimialojen ja kunnan suunnittelua sekä yhteistyö yksityisten palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa. Tavoitteena on kehittää paikallista sosiaalityötä sekä muuta palvelu- ja tukivalikoimaa.

1.2 Rakenteellinen sosiaalityö laissa

Laki sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä 7§

"Hyvinvointialueen on seurattava asukkaittensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Hyvinvointialueella on rahoitettava asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä aluevaltuustolle vuosittain..."

Sosiaalihuoltolaki

7 a §: Yhteisösosiaalityö ja etsivä työ

7 b §: Mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevä päihdetyö

8 §: Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen

9 §: Lasten ja nuoren hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen

29 §: Valvontalaki

48 §: Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

49 §: Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

6 luku: Muutoksen haku

2. RAKENTEELLINEN SOSIAALITYÖ ETELÄ-SAVON HYVINVOITIALUEELLA

Tiedon tuotanto johtamisen tueksi

- Asiakastietojärjestelmästä saatava tieto
- Rakenteinen kirjaaminen
- Valvontalaki §29
- Sosiaalinen raportointi
- Kansalliset indikaattorit ja tietopankit

Vaikuttamistyö

- Hyvinvointikertomukset ja -suunnitelmat
- Mediavaikuttaminen, viestintä: lehtikirjoitukset, blogit, sosiaalinen media
- Poliittinen vaikuttaminen

Eloisan rakenteellinen sosiaalityö

Asiakasosallisuus

- Kokemus- ja kehittäjä-asiakastoiminta
- Asiakasraadit
- Asiakaskyselyt ja palautteet

Verkostotyö

- Jalkautuvat toimintamallit
- Asiakasohjaus
- Työryhmät ja monialainen yhteistyö
- Matalan kynnyksen palvelut

Kehittämistyö

- Digitaaliset palvelut
- Osaamisen vahvistaminen
- Toimintamallit
- Käytännön tutkimus
- Oman työn kehittäminen ja tutkiminen
- Tutkimukset, selvitykset, raportit, kyselyt

2.1 Rakenteellinen sosiaalityö organisaatorakenteessa

Sosiaalialan ammattilainen

- Tuottaa tietoa asiakasprosesseissa
- Tekee havaintoja asiakkaisiin linkittyvistä ilmiöistä ja raportoi niistä sosiaalinen raportointi
- Kerää asiakaspalautetta
- Lisää alan ymmärrystä moniammatillisissa työryhmissä
- Kertoo alastaan muille
- Osallistuu kehittämiseen
- Osallistuu keskusteluihin esim. sosiaalisessa mediassa

Organisaation johto sosiaalipalvelujen johto, hyte-työ, kehittämistoiminta, muut toimialat ja kunnalliset päättäjät

- Tiedon välittäminen sosiaalialan kentän ilmiöistä ja asiakkaiden tarpeista
- Tiedon tuottaminen hyte-työhön
- Sosiaalityön asiantuntemuksen hyödyntäminen, yhteistyö rajapinnoilla

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä

- Rakenteellisen sosiaalityön kehittämisen ja toteutustapojen linjaaminen ja seuraaminen
- Sosiaalisten raporttien käsittely
- Kehittämisehdotuksien laatiminen ja niiden vaikutusten arviointi
- Tiedon välittäminen johtamisen ja kehittämisen tueksi
- Raportointi
- Julkiset kannanotot

**Tiedon
tuottaminen**

**Tiedolla
johtaminen**

Kehittäjäasiakasryhmät

- Asiakasnäkökulman liittäminen rakenteelliseen tietoon
- Kehittämisehdotusten laatiminen yhteistyössä ammattilaisten kanssa

2.2 Kestävän kasvun Eloisa –hanke (RRP2)

Kansallisen kehitystyön lisäksi:

- Luomme rakenteellisen sosiaalityön toteuttamissuunnitelman Etelä-Savon hyvinvointialueelle
- Alueelliseen toteuttamissuunnitelmaan sisällytetään kansallisen rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin mallin toimeenpano koko hyvinvointialueella
- Hankkeessa keskitytään kansalliseen kehittämiseen vuosina 2023-2025
- Hyvinvointialueet ja THL kehittävät yhdessä kansallisen rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin mallin
- Malli pohjautuu hyvinvointialueilla toteutettavaan systemaattiseen tiedonkeruuseen
- Tavoite: Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin malli on koekäytetty ja sen pohjalta vakiinnutettu osaksi kansallista ja alueellista tietotuotantoa
- Malli on otettu koekäyttöön keväällä 2023 ja tavoitteena vakiinnuttaa osaksi kansallista ja alueellista tietojohtamista vuoden 2025 loppuun mennessä

Rakenteellisen sosiaalityön toteuttamissuunnitelma

Suunnitelmaan kuvataan muun muassa miten sosiaalisella raportoinnilla tuotettua tietoa hyödynnetään hyvinvointialueen kehittämisessä, tietojohtamisessa ja osana alueemme johtamiskäytäntöjä.

Tarvittavat toimenpiteet sosiaalisesta raportista esille nousseen ongelman/epäkohdan korjaamiseksi.

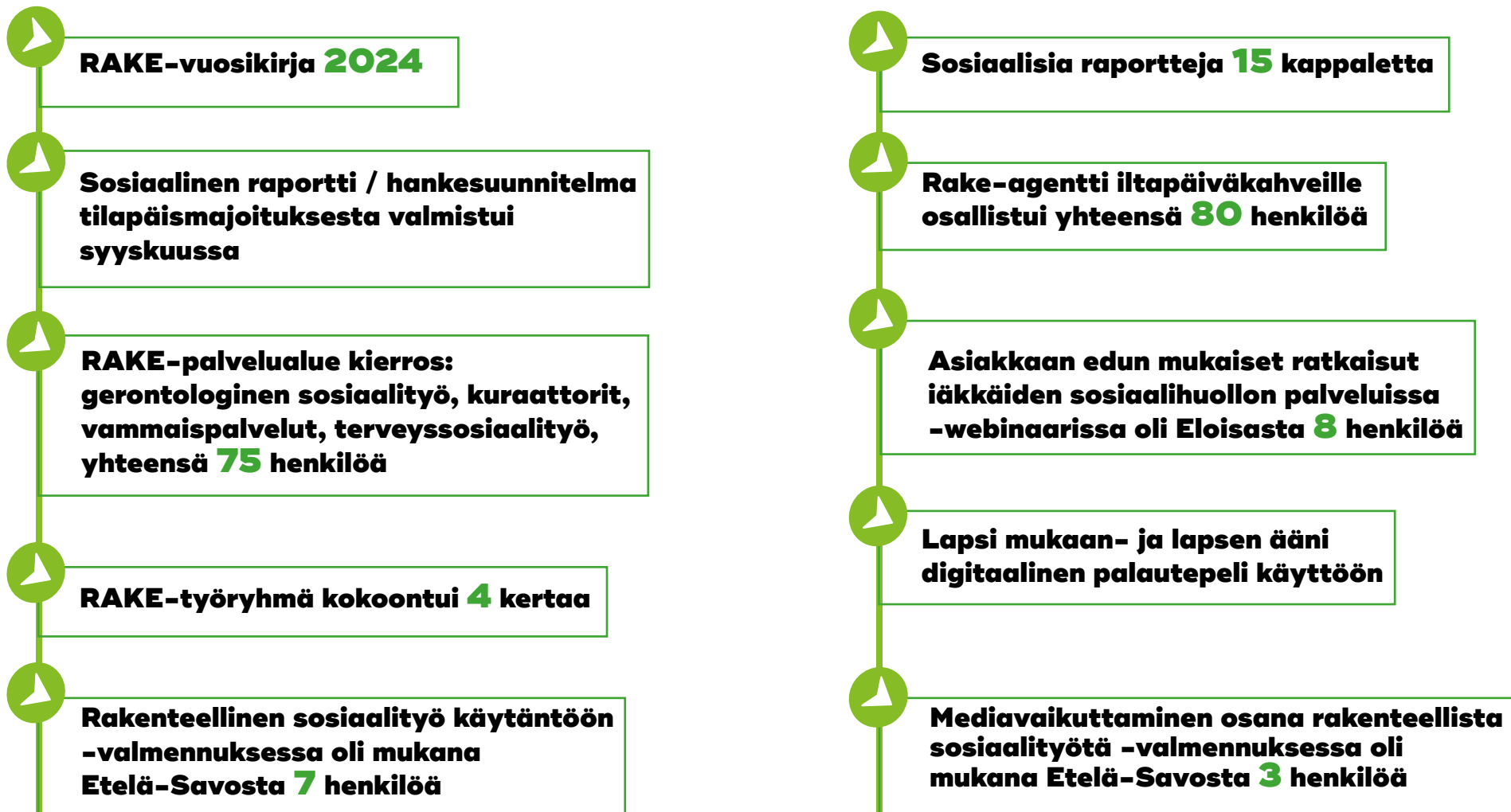
Tiedon hyödyntäjät, toimintastrategiat, jotka sisältävät rakenteellisen sosiaalityön, tiedonhallinnan prosessi, tiedon tuotannon henkilöstö, kumppanuudet, sekä asiakkaiden osuus tiedontuotannossa.

Kansallisen tiedontuotannon mallinnos

Kohderyhmäksi on valittu asunnottomat. Alueet kokoavat tietoa samasta ilmiöstä THL:lle.

THL tuottaa kansallisen tason tiedot

2.3 Rakenteellisen sosiaalityön vuosi 2024 Eloisassa

3. ELOISAN RAKENTEELLISEN SOSIAALITYÖN TYÖRYHMÄ

Työryhmän tarkoituksena on

- Rakenteellisen sosiaalityön kehittämistyön linjaaminen
- Sosiaalisen raportoinnin tuottaman tiedon käsittely, raportointi ja kehittämis ehdotusten linjaaminen
- Tiedon välittäminen johtamisen tueksi
- Tiedon välittäminen organisaation johdolle ja linkitykset hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Tarvittaessa yhteistyö toimialakohtaisten ryhmien kanssa, esimerkiksi lanupe -johtoryhmä, vanhus- ja vammaisneuvostot.

Työryhmään on nimitetty seuraavat henkilöstön ja johdon edustajat (1+1) palvelualueittain:

Vammaispalvelut:

palvelupäällikkö Greta Jauhijärvi ja johtava sosiaalityöntekijä Tiina Kinnunen

Ikääntyneiden palvelut:

palvelupäällikkö Pia Roivainen ja sosiaalityöntekijä Tiina Mustonen

Työikäisten sosiaalipalvelut:

palvelualuepäällikkö Pirjo Kirvesmies

Lapsiperheiden sosiaalipalvelut:

johtava sosiaalityöntekijä Milla Ryynänen ja sosiaalityöntekijä Anne Pellikka

Lastensuojelu:

palvelualuepäällikkö Johanna Will-Orava ja sosiaalityöntekijä Kati Jääskeläinen

Mielenterveys- ja riippuvuuspalvelujen sosiaalityö:

tulosaluepäällikkö Satu Louejoki ja sosiaalityöntekijä Martta Viisanen

Koulukuraattorit:

vastaava kuraattori Outi Puikkonen ja palveluesimies Hilpi Purhonen

Terveyssosiaalityö:

vastaava sosiaalityöntekijä Anu Ritsilä ja sosiaalityöntekijä Helena Kärkkäinen

Yhteiset sosiaalipalvelut (ml. sosiaali- ja kriisipäivystys sekä turvakotipalvelut, lähisuhdeväkivaltatyö):

johtava sosiaalityöntekijä Anna-Kaisa Oja ja sosiaalityöntekijä Sarita Virtanen

Lisäksi työryhmään esitetään nimettäväksi:

Sosiaalipalvelujen toimialajohtaja Saara Tavi

Ikääntyneiden palvelujen toimialajohtaja Niina Kaukonen

Sosiaali- ja integraatiojohtaja Marika Huupponen

Hankekoordinaattori Taina Paananen

4. RAKENTEELLISEN SOSIALITYÖN TIEDONTUOTANTO

Rakenteellisen sosiaalityön tiedontuotannon toteutustavat

- Tiedon tuottaminen asiakasprosessista
- Sosiaalinen raportointi
- Asiakaspalaute
- Kansallinen tilastotieto
- Yhteistyötahojen tuottama tieto
- Toimintakykymittareiden tuottama tieto
- Vaikuttavuustieto
- Muutoksenhakujen tieto, sosiaaliasiamiehen raportit
- Tutkimustieto

4.1 Sosiaalinen raportointi

Sosiaalialan työn luonteeseen kuuluu, että epäkohtia nostetaan esiin ja niistä keskustellaan, asioihin pyritään vaikuttamaan.

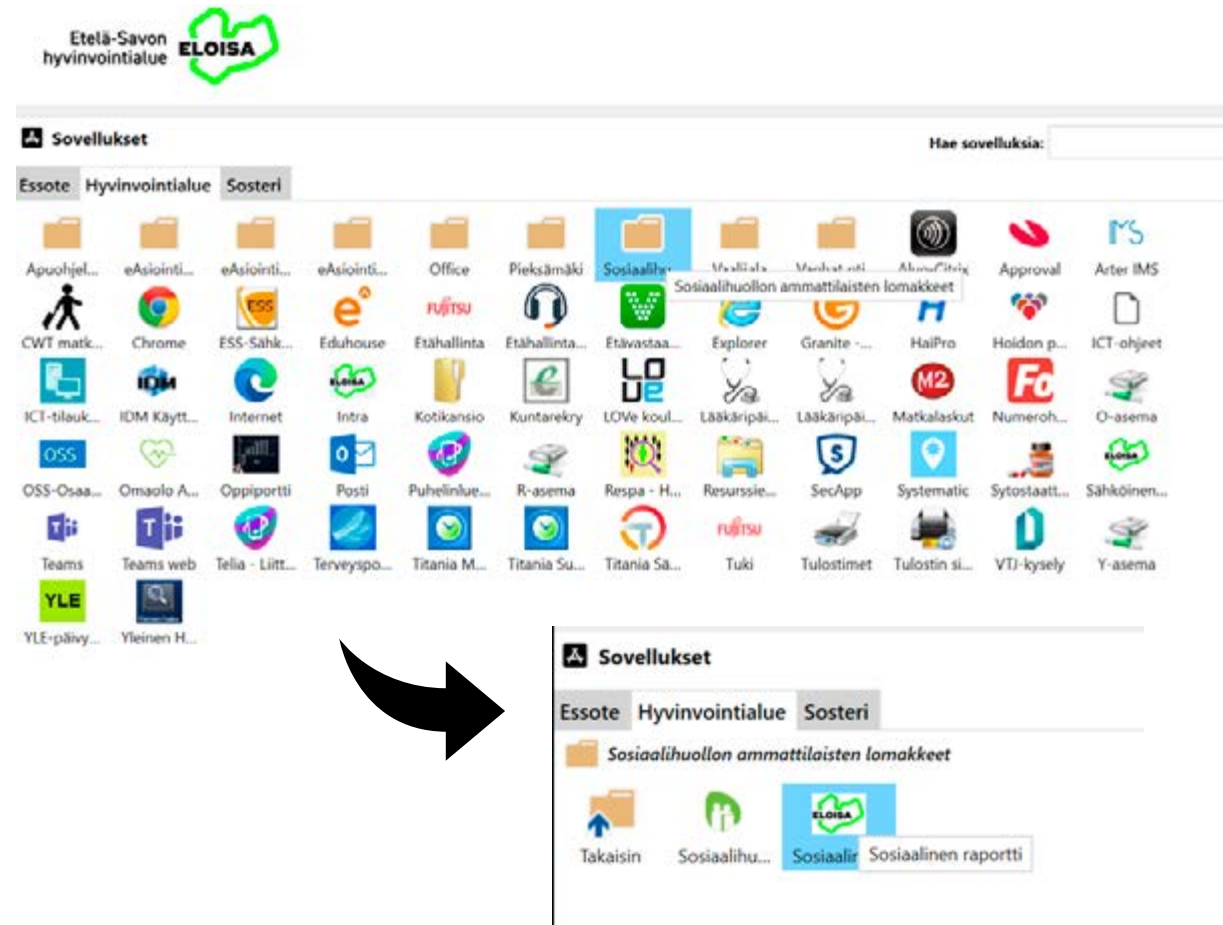
Sosiaalisella raportoinnilla alan ammattilainen voi ilmoittaa havaitsemansa asian, joka on merkityksellinen joko asiakkaiden tai työn sujumisen kannalta. Tällainen voi olla esim. puute palvelujärjestelmässä, käytänteisiin liittyvän epäkohta tai hyvä toimintatapa.

Sosiaalinen raportointi on tarkoitettu ilmiöiden, epäkohtien ja huomiota vaativien asioiden raportointiin, ei yksittäisen asiakkaan tilanteen kuvaamiseen.

Raportit käsitellään rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä, jossa on edustus kaikilta sosiaalipalvelujen palvelualueilta.

Raporteista tullutta tietoa hyödynnetään palveluja kehitettäessä ja tietoa välitetään mm. organisaation johdolle, poliittisille päättäjille ja asiakkaille.

Raportointi on osa sosiaalihuoltolain 7§ mukaista rakenteellista sosiaalityötä.

Eloisan henkilöstö pääsee tekemään sosiaalisen raportin työasemansa Kerralla-valikon kautta.

❶ Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Taustatiedot *

Nimi *	
Puhelin *	
Sähköposti *	
Esikontton nimi *	
Kunta/alue, jossa työskentelet *	

2. Palvelutehtäväsi *

Voit valita useamman.

- ☐ Lapsiperheiden palvelut
- ☐ Lastensuojelu
- ☐ Perheoikeudelliset palvelut
- ☐ Mielenterveys- ja päihdepalvelut
- ☐ Työikäisten palvelut
- ☐ Vammapalvelut
- ☐ Iäkkäiden palvelut
- ☐ Terveystieteiden sosiaalityö
- ☐ Opiskeluhoito
- ☐ Yhteiset sosiaalipalvelut

3. Raportoitavan ilmiön luonne

- ☐ Positiivinen
- ☐ Negatiivinen
- ☐ Neutraali

4. Kuvaile ilmiötä *

Onko jokin asia tai tilanne kiinnittänyt toistuvasti huomiota viime aikoina ja haluaisit jakaa siitä tietoa eteenpäin? Esim. ilmiö asiakkaiden arjesta, puute palvelujärjestelmässä, käytänteisiin liittyvä epäkohta tai positiivinen palaute toiminnasta. Kuvaa myös, kuinka laajasta ilmiöstä mielestäsi on kyse.

5. Ratkaisuehdotus/hyödyntämisisidea

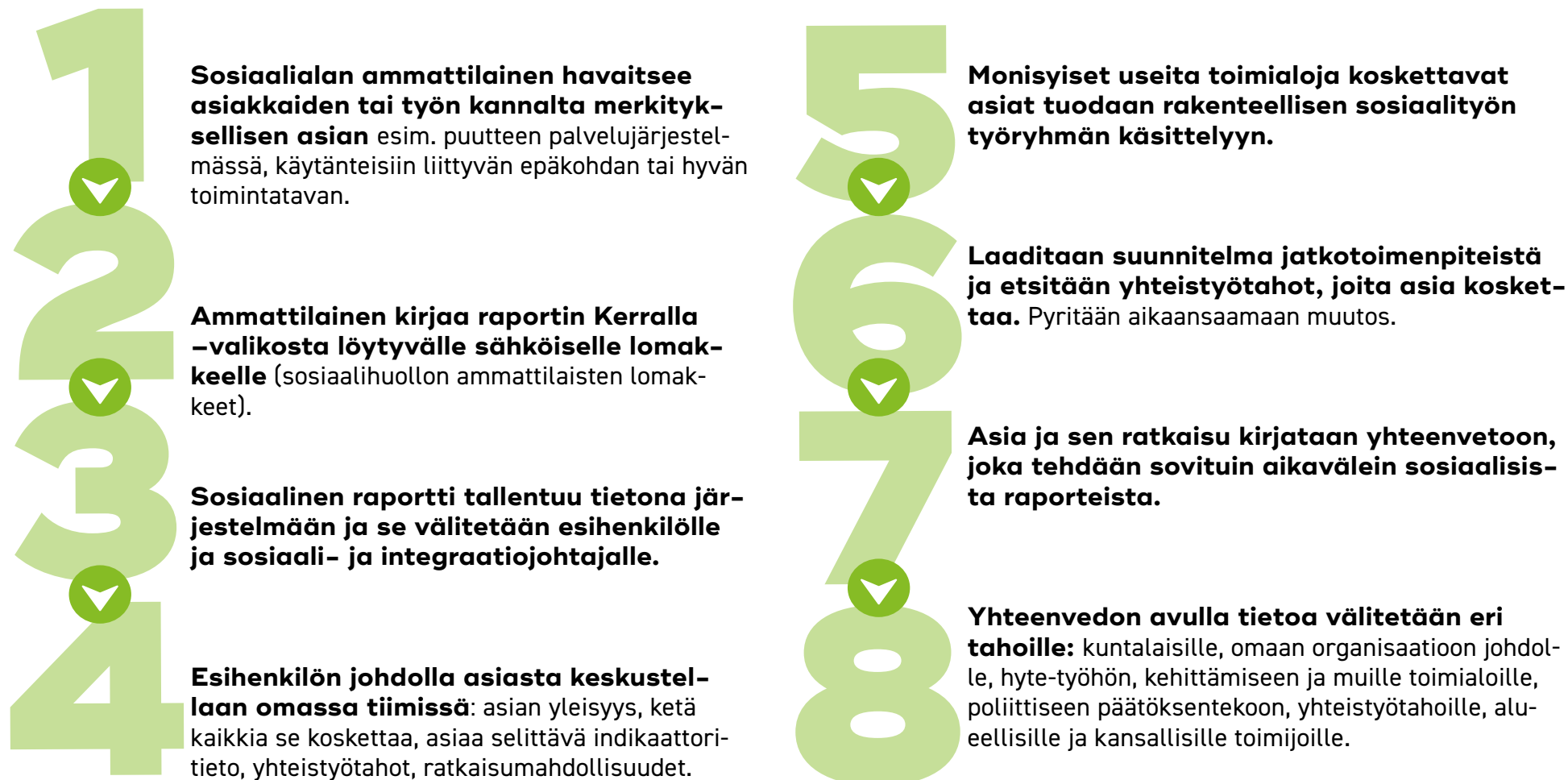
Kerro ratkaisuehdotuksesi kuvailemaasi ilmiöön tai asiaan. Positiivisesta asiasta voit kertoa, miten toivoisit asiaa hyödynnettävän laajemmin. Kerro myös niitä tahoja, joiden pitäisi ilmiöstä/asiasta tietää.

6. Suostumus *

- ☐ Ymmärrän, että raportoini ilmiö/asia ilmoitetaan esikenttöilleni ja että tietoja voidaan käyttää toiminnan kehittämiseen. Sosiaalisista raporteista tehtyjä koosteita välitetään eri tahoille, kuten organisaation johdolle, poliittiseen päätöksentekoon. Hyte -työhön ja yhteistyötahoille. Tietoja voidaan käyttää myös tutkimustarkoituksiin.

Huomaa, että lomakkeelle ei saa kirjoittaa tunnistetietoja yksittäisestä asiakkaasta.

4.2 Sosiaalisen raportoinnin prosessi

4.3. Sosiaaliset raportit vuodelta 2024

Raportteja tuli yhteensä 17 kpl eri palvelualueilta

- Työikäisten sosiaalipalveluista 5 kpl
- Lapsiperhepalveluista 3 kpl
- Vammaispalveluihin liittyviä 4 kpl
- Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluista 2 kpl
- Iäkkäiden sosiaalipalveluista 1 kpl
- Terveys- ja sosiaalityöstä 2 kpl

Vuoden 2024 raporteista 14 oli jatkokäsitelty ja edistetty konkreettisin toimin alkuvuodesta 2025.

Sosiaaliset raportit sisältöjen mukaan

- Palveluprosessit 6 kpl
- Havaintoja kuntaympäristöstä 1 kpl
- Asunnottomuus ja tilapäismajoituksen puute 4 kpl
- Matkakorvaus 3 kpl
- Loistavaa opiskeluohjausta 1 kpl
- Asumisen tuki 2 kpl

4.3. Sosiaaliset raportit vuodelta 2024

**Pieksämäen
gerontologisesta
sosiaalityön tiimistä
puuttuu ohjaaja**

**Lastensuojelun asiakkaan
ajantasaiset yhteystiedot
terveyspalveluihin.**

**Asiakkaiden eriarvoinen
kohtelu matkakulujen
korvaamisessa**

**Hätämajoituksen
puute**

**Tilapäismajoituksen
puute**

**Yöpaikka
asunnottomille**

**Loistavaa opiskelijan
ohjausta
terveyssosiaalityössä**

**Asiakasprosessien
vaikeutuminen kasvatus-
ja perheneuvonnassa**

**Vammaispalvelujen
asiakkaan
kilometrikorvaukset
kuntoon**

**Vaalijalan kuntoukseen
tulevat nuoret kotiutuvat
Pieksämäelle**

**Asiakkaiden vaikeudet
saada yhteyttä
vammaispalveluun**

**Arabiakielisten lasten
haasteet vapaa-ajalla
Tuppurilassa**

4.1. Sosiaaliset raportit vuodelta 2024

**Asiakkaan SHL-
kuljetuksien epäkohta;
koskee oman kunnan
alueen ulkopuolella
asiointi tarvetta**

**Asiakkaan vuokralaskun
maksun suunnittelu**

**Eloisan palvelujärjes-
telmästä puuttuu
riittävät palvelut
lapsille ja nuorille**

**Yhteiset ja toimivat
toimintaprosessit
ikääntyneiden-ja
vammaispalveluiden
välillä**

5. ASUNNOTTOMUUS JA PALVELUAUKOT ETELÄ-SAVOSSA

Sosiaalinen raportointi ja tilapäismajoituksen hankehakemus

Asunnottomuuteen liittyviä sosiaalisia raportteja tuli vuonna 2023 useita ja 2024 raportteja tuli kolme lisää.

Vuoden aikana valmisteltiin asunnottomuus-työryhmän kanssa hankehakemus RRP-2 hankekokonaisuuteen. Hankeaika on vuosi 2025

Asunnottomat

Aran tilaston mukaan vuonna 2022 Etelä-Savossa oli 34 asunnotonta (Mikkeli 18, Savonlinna 12, Pieksämäki 3 ja Kangasniemi 1).

Tilastot eivät kerro koko totuutta asunnottomuudesta, eivät edes määrällisesti. Kyse on poikkileikkaustiedosta ja käytännössä vuoden aikana huomattavasti suurempi joukko ihmisiä kokee asunnottomuutta.

Tilastoihin liittyy myös perustietojen keräämiseen liittyviä epävarmuustekijöitä. Nykyinen tilastointitapa ei esim. tavoita kaikkea piiloasunnottomuutta, esim. kirjoilla oloa jonkun toisen asunnossa ilman oikeutta oleskella siellä.

Yksi asunnottomuuden muoto on, että katto on pään päällä, mutta asunto ei ole asumiskuntoinen, siellä ei ole kunnollista lämmitystä, sähköä ja vettä.

Kustannukset

Suomessa laajin asunnottomuuden poistamisen kustannusvaikuttavuusarviointi toteutettiin vuonna 2011 Tampereen teknillisen yliopiston toimesta. Tutkimus perustui laajaan eri sektoreiden palvelujen käyttöä koskeviin asiakaskohtaisiin tietoihin. Tutkimuksen mukaan yhden asunnottoman henkilön asumisen ja tuen järjestämisellä yhteiskunta säästää vähintään **15 000€ / henkilö / vuosi**.

Asumisen ohjauksen ja tuen kautta saavutetaan säästöjä erityisesti laitos- ja sairaanhoidon kustannuksissa*.

Laskelmissa ei ole huomioitu esim. menetettyjen elinvuosien tai verotulojen taloudellista merkitystä.

Kustannustehokkain tapa asunnottomuuden poistamiseen on asunnottomuuden ennaltaehkäisy, missä asumisen ohjaamisen ja tukemisen rooli on keskeinen.

**Asunnottomuuden vähentämisen taloudelliset vaikutukset. Ympäristöministeriön raportteja 7 | 2011*

5.1 Asunnottomuus Etelä-Savossa

Etelä-Savon asunnottomien haasteet ja tuen tarpeet palvelutarpeen arvioinnissa

- Entisen Essoten alueella palvelutarpeen arvioinnit on tilastoitu vuodesta 2019.
- Vuosina 2019-4/2023 palvelutarpeen arviointi on tehty 50 asunnottomalle asiakkaalle.
- 90% asunnottomista on ollut miehiä.
- Asunnottomien keski-ikä on 36v, nuorin on ollut 18v ja vanhin 71 vuotta.
- 98% asunnottomista on luottohäiriömerkintä, yksi asiakas on ollut tästä epävarma.
- Asunnottomilla on paljon terveydellisiä haasteita, 82% on päihderiippuvuus, 46% psyykeen sairaus ja 24% somaattinen sairaus.
- 84% asunnottomista on kokemus väkivallasta, suurimmalla osalla se ei ole enää akuutti.
- 79% on lainvastaista toimintaa, tuomio tai sakkoja.
- Erityisen tuen tarpeessa on 86% asunnottomista.

5.2 Lainsäädäntö

Suomen perustuslaki

19§ Oikeus sosiaaliturvaan

Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä.

Myös kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa, joita Suomi on sitoutunut noudattamaan, turvataan kaikille oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä

4 § Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää.

5.2 Lainsäädäntö

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

(HE 197/2022 vp) **Tulee voimaan 1.7.2023**

- Päiväkeskuspalvelujen lisääntymisellä (SHL 24b) voidaan tavoittaa ja auttaa asunnottomia tai päihteitä ongelmallisesti käyttäviä, vaikeassa asemassa olevia henkilöitä, jotka ilman kyseistä palvelua usein viettävät aikaansa olosuhteiden pakosta julkisissa tiloissa, porraskäytävissä tai muissa fyysistä suojaa tarjoavissa tiloissa. Kaikkein heikoimmassa asemassa oleville henkilöille kohdennettavat, kynnyksettömät palvelut tukevat siten osaltaan myös yhteiskuntarauhaa ja vahvistavat kuntalaisten yleistä turvallisuuden tunnetta, kun apua tarvitseville on osoitettavissa selkeästi paikka, josta konkreettista apua saa tarvittaessa.
- Palvelun tulisi mahdollistaa päiväaikainen suoja tiloissa, jossa henkilöllä olisi mahdollisuus ruokailla, peseytyä ja levätä.
- Hyvinvointialueilla on ehdotuksen myötä velvoite osoittaa konkreettinen paikka, jossa palvelua tarvitsevat henkilöt ovat oikeutettuja välttämättömään huolenpitoon ja suojaan.
- Hallituksen esityksessä todetaan, että asunnon ja asumisen järjestäminen on ensisijaista ja se itsessään jo tukee muiden ongelmien ratkaisua.

Hallituksen esityksessä painotetaan sosiaalihuollon aktiivista huolenpitoa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osalta ja sellaisten palvelujen järjestämistä, jotka helpottavat palveluista syrjäytyneiden pääsyä avun piiriin.

5.2 Lainsäädäntö

Sosiaalihuoltolaki

- 4§ Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden edun toteutumiseen.
- 8§ Hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvointia sekä poistettava epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä.
- 21§ Tilapäistä asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee asumisensa järjestämisessä hyvinvointialueen lyhytaikaista, kiireellistä apua.
- 24b§ Päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna. Hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua, jossa perustarpeisiin vastaamisen lisäksi tarjotaan sosiaaliohjausta. Palvelua tulee järjestää myös päihtyneille ja siinä on oikeus asioida nimettömänä.
- 38§ Palvelut tulee järjestää asiakkaan tuen tarpeen mukaisesti.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista

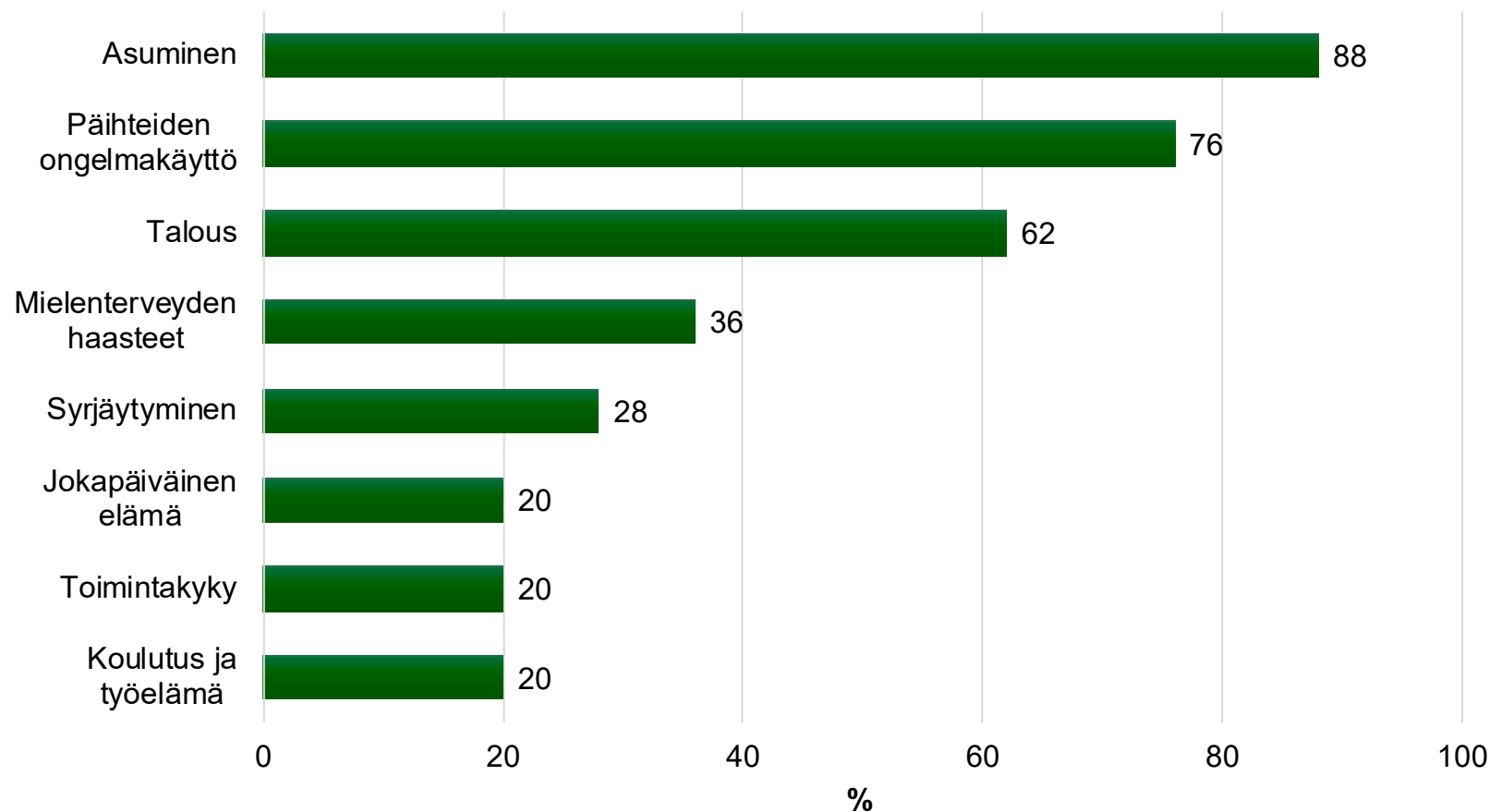
- 4§ Asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava siten, ettei hänen ihmisarvoaan loukata sekä että hänen vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioitetaan (1 mom.). Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkiensä ja kulttuuritaustansa (2 mom.).

Lainsäädännöllä pyritään turvaamaan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tuki ja palvelut.

Uutena kirjauksena sosiaalihuoltolakiin on tullut päihdetyön erityisenä palveluna järjestettävä päiväkeskus –palvelu myös päihtyneille.

Ilman heikoimmassa asemassa oleville kohdennettuja palveluja perustuslain ja sosiaalihuoltolain määrittämät oikeudet eivät toteudu.

5.3 Asunnottomuus ja asunnottoman tuen tarpeet

5.3 Asunnottomuus ja asunnottoman tuen tarpeet

Ammattilaisen näkökulma

Vaikka asunnottomuus ja toimiva palvelujärjestelmä vaikuttaa eniten asiakkaaseen, se vaikuttaa myös työntekijöihin ja heidän työssä jaksamiseen.

Lakisääteisten palvelujen puuttuessa alueelta, sosiaalipalvelujen ammattilaiset pakotetaan toimimaan vastoin lakia ja vastoin ammattietiikkaa. Tämä on ammattilaiselle hyvin kuormittavaa, eikä tue työssä pysymistä alalla, jossa on jo ennestään suuri työvoimapula.

Haasteellisessa elämäntilanteissa olevien ihmisten haasteet eivät katoa, vaikka palvelua ei olisikaan, vaan tarve tulee akuutiksi uudelleen ja uudelleen. Tämä vie paljon työaikaa ja työllistää monia eri alan ammattilaisia.

Oikean palvelun puuttuessa ihmiset ohjautuvat väärin palveluihin ja työllistävät mm. päivystystä, osastoja ja poliisia.

Pelkkä asunto ei ratkaise monenkaan asunnottoman ongelmia, tarvitaan vahva tuki asumiseen, myös ilta-aikaan ja viikonloppuisin, jotta asuminen onnistuu. Myöskään kaikkia tilapäistä majoitusta tarvitsevia ei voi laittaa asuntoon ilman tukea ja valvontaa.

Etelä-Savossa käytettävissä olevat tavat auttaa asunnottomia:

Tilapäismajoitus

Tällä hetkellä tilapäismajoitusta tarjotaan lähinnä paikallisissa hostelleissa ja hotelleissa, mutta nämä vaihtoehdot tulevat kyseeseen vain sellaisten asiakkaiden kohdalla, joista ei aiheudu häiriötä muille majoittujille.

Kaikki majoitusliikkeet eivät ota enää asiakkaista maksusitoumuksia sosiaalitoimesta.

Päihtyneitä asiakkaita viedään putkaan, koska muuta paikkaa heille ei ole.

Asiakkaita hakeutuu päivystykseen, mutta ei ole paikkaa, johon heitä voisi ohjata.

Pidempiaikainen asuminen asunnottomalle

Asunnottomaksi joutuneita yritetään auttaa asunnon hankkimisessa ja turvata vuokranmaksua esim. välitystilin avulla, mutta asunnon saaminen rikkinäisellä asumishistorialla ja ilman luottotietoja on vaikeaa.

Asumisen tukea kotiin on alueella saatavilla vaihtelevasti.

Varsinkin päihteiden ongelmakäyttäjille asumisen järjestäminen on alueella vaikeaa, jos asiakas ei pysty sitoutumaan päihteettömyyteen ja asumisentaidoissa on puutteita. Alueella ei ole yhtään päihteitä sallivaa asumisyhteisöä. Kuitenkin lainsäätäjät katsovat, että oikeus saada palvelua myös päihtyneenä parantaisi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien henkilöiden avun saannin mahdollisuuksia (ks. HE 197/2022 vp, 92).

6. RAKE (agentti) VERKOSTO

Syksyllä 2024 rakenteellisen sosiaalityön iltapäiväkahveja pidettiin TEAMS-tapaamisena kolme kertaa. Rake(agentti) tapaamisten tavoite oli innostaa Eloisan ammattilaisia rakenteelliseen sosiaalityöhön ja kertoa rakenteellisen sosiaalityön rakenteista.

Tapaamisilla aiheena olivat :

1. Mitä rakenteellinen sosiaalityö on Eloisassa?
2. Radikaalisosiaalityö ja viestintä; vierailijoina Pirkanmaan osaamiskeskuksen Minka Leino-Holm ja Anna Pekkarinen
3. Viestintä ja rakenteellisen sosiaalityön teot

Osallistujia Rake(agentti) kahveilla oli 81 henkilöä

Eloisan Rake(agentti)kahveissa esille tulleita ajankohtaisia ilmiöitä lokakuussa 2024

Palveluiden toteuttamisen prosessit, palveluiden saatavuus, siiloutuminen, **PÄÄLLEKKÄISIÄ PALVELUITA**, henkilöstöresurssit, **asunnottomuuteen ja asumisen vaikeuksiin liittyviä asioita, välinputoaja asiakkaat, TALOUSVAIKEUDET JA VELKAANTUMINEN**, ovatko ihmiset tosiaan tasa-arvoisia vai saavatko kovaääniset parempaa palvelua, maahanmuuttajien tehokkaampi integraatio suomalaiseen yhteiskuntaan, lakimuutokset versus käytännön sosiaalityö, **palautteen antaminen johtaako mihinkään**, asunnottomuutta, rikollista elämäntapaa, päihteidenkäyttöä, **asiakkaan itsemääräämisoikeutta**, kun asiakas kieltäytyy palveluista, alueiden välinen epätasa-arvo palveluiden saamisessa, TALOUSVAIKEUDET, syrjäytyminen, palveluista välinputoaminen, **saako asiakas palveluohjausta oikein-aikaisesti**, yhteistyön haasteet

6.1 BLOGIT, SOMEJULKAISUT & KOULUTUKSET

Blogit 2024

<https://essote.sharepoint.com/sites/intra-hyvinvointialue/SitePages/uutiset-Eloisan-Lapsen-%C3%A4%C3%A4ni--digipelille-voitto-parhaasta-palvelumuotoilusta-Grand-One-2024-digikilpailussa!.aspx>

Rakenteellisen sosiaalityön koulutus 2024

- Koulutuksia toteutettiin yhdessä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ISO:n kanssa.
- Rakenteellinen sosiaalityö käytäntöön -valmennuksessa oli mukana Etelä-Savosta 7hlöä
- Mediavaikuttaminen osana rakenteellista sosiaalityötä -valmennuksessa oli mukana Etelä-Savosta 3hlöä
- Asiakkaan edun mukaiset ratkaisut iäkkäiden sosiaalihuollon palveluissa -webinaarissa oli Eloisasta 8 hlöä
- Näiden lisäksi toimialakierrosta rakenteellisen sosiaalityön tutuksi tekemiselle tarjottiin kaikille palvelualueille. Kierros toteutettiin oppilashuollossa, gerontologisen sosiaalityön, vammaispalvelun ja terveysosiaalityön tiimeissä.

Osallisuuden vahvistaminen

- Lapsen osallisuutta vahvistavien digipelien, sijaishuollon lapsen ääni- ja lapsiperhepalveluiden lapsi mukaan- pelin koekäyttö ja koulutus suunniteltiin vuoden 2024 aikana.
- Sijaishuollon lapsen ääni digipeli palkittiin GradOne kilpailussa parhaasta palvelumuotoilusta.

